

KULTUUR

Margus Karu auhind Kaia Raudsepale

Tallinna keskraamatukogu tunnustas Margus Karu noortekirjanduse auhinnaga eelmisel aastal enim laenatud Eesti noorteromaani autorit. Esimest korda jagatava auhinna pälvis Kaia Raudsepp raamatuga „Nähtamatu tüdruk“. **EPL**

Muusika- ja balletikooli juhiks saab Timo Steiner

2022. aasta septembris avatava Tallinna muusika- ja balletikooli direktoriks valiti Timo Steiner. Kool on asutatud Tallinna muusikakeskkooli, Georg

Otsa nimelise Tallinna muusikakooli ja Tallinna balletikooli ühendamise teel. Timo Steiner on varem juhtinud Tallinna muusikakeskkooli. **EPL**

Katrin Pautsi

paralleelsed reaalsused

Müstika ja pinevuse piiril balansseerivas novellikogus annab tunda Pautsi kui krimikirjaniku taust.

ARVUSTUS
Brigitta Davidjants
kriitik

Laiema avalikkuse ees krimikirjanikuna tuntud Katrin Pauts on avaldanud oma esimese novellikogu „Tallinna tume. Tavaliste inimeste väikesed nurjatused“. Kunstnik Lumimarja illustatsioonidega raamat edeneb kiiresti, tegemata lugejale alla hindlust.

Tunnistan häbiga, et mul kui krimikirjanduse andunud austajal on kõnealune novellikogu esimene kord Pautsi ilukirjanduslikke tekste lugeda. Mitte paha pärast – olen korduvalt püüdnud neid raamatukogust laenutada, aga raamatud on alati olnud välja laenutatud.

Ei suutnud käest panna

Möödukast uudishimust hoolimata võttis mul tubli nädalakese, enne kui Pautsi novellikogu lahti lõin. Asjata! Sest pärast seda, kui olin esimesed kaks lehekülge läbi lugenud ja tuli minna lugemise kõrvale uut võileiba tegema, ei suutnud ma raamatut käest panna. Vähemasti mitte enne, kui esimene novell oli läbi loetud. Võileivad jäid ootama.

Pauts kirjutab haaravalt ja läbinägelikult, olgugi et mõni tekst mõjub küpsemalt või hoopis isiklikumalt kui teine. Ta haarab inimeste sõnade ja tegude varjatud ajendeid, tegelaste taotlusi, näiteks inimliku kadedust, pisikesi obsessioone ja totakaid paranoiasid, ning visandab need veenvalt paberile. Tema tekstid tekitavad ka mõneti ebamugavustunnet, sest torgivad häirivaid teemasid. Näiteks petja ja petetu dünaamika – kaks võistlejat, kellest üks isegi ei tea, et ta kellegagi võistleb, ning seda, et võistlus muutub lõpptulemusest märksa olulisemaks. Tunda annab ka Pautsi kui krimikirjaniku taust, sest nii mõnigi lugu on täis ootamatuid pöörded, balansseerides müstika ja pinevuse piiril. Autor tabab ka inimeste olemise argibanaal-

Raamatus naised vannuvad, lärmavad, intrigeerivad, ehmuvad ja sigatsevad. See muudab Katrin Pautsi kujutatud naised võrdlemisi realistlikuks, laskmata neil stampidesse langeda.

Foto: Kristjan Lepp

sust, nende vestluse hajusust ja samal ajal tohutut igapäevalisust. Näiteks kui paljud meist on tänaval suupistet võtnud ja vahtinud kajakaid, kes püüavad sedasama toitu pihta panna. Pauts aga oskab kontsentreerida need vestlused lühikesesse ja veenvasse dialoogi, nagu avanovellis „Kajakas“. Ta on ka võrdlemisi vaimukas kirjutaja, ütleb vahepeal natuke rohkem kui ehk tavaks, ent tabab naelapea pihta. Siis jällegi jätab ütlema, nii et lugeja peab nuputama, kes on nüüd see olend, kellele on antud subjektsus.

Paralleelselt on Pauts piisavalt poeetiline ja metafooriline, jäädes õnneks maitseku-

se piiridesse, näiteks novellis „Hääl“. Muide, on omaette küsimus, millise häälega kõnelevad Pautsi raamatus naised (näiteks novellis „Iluteenused“) – kindlasti mitte soostereotüüpsega. Nad vannuvad, lärmavad ja jauravad, intrigeerivad, ehmuvad ja sigatsevad. See muudab Pautsi naised võrdlemisi realistlikuks, laskmata neil stampidesse langeda.

Paneb linnaruumi elama

Oluline koht tekstides on linnaruumil. Eks ole, linnaruum ei ole ainult passiivne keskkond, vaid meedium, mis saab tähenduse inimeste tegevuse käigus. Pauts oskab panna linnaruumi enda tekstides elama, näidates selle mentaalseid piire. Kes Tallinna teab, see tunneb ära – kohad, nurgad ja tänavad. Tee Toompealt Pajassaareni või hoopis Kalamajast otse Kadriorgu, kus üks linn justkui asendub teisega.

Teine ütlema oluline teema Pautsi tekstides on kirjutamine. See läbib mitut novel-

RAAMAT
„Tallinna tume. Tavaliste inimeste väikesed nurjatused“

Katrin Pauts

■ Toimetanud Tiina Aug
■ Kujundanud ja illustreerinud Lumimari
■ Kirjastus Varrak, 2021

li, tekitades kirjutavas lugejas äratundmist ja pakkudes mittekirjutavale ukse silma varjatud maailma. Tervikuna joonistub natuke painajalik pilt sellest, kuidas kirjutamine pole iial isoleeritud tegevus, vaid asub laiemas võimudiskursuses, ka pidevas klassivõitluses ja iseenda paigutamises suuremasse pilti. Samal ajal on vastavad teemaarendused üsna vaimukad ja täis ootamatuid pöörded. ●

Vaktsiinipassi kasutamise näide: kui pileti ostjate seas oleks viis vaktsineeritud inimest, siis saaks saali lasta viis inimest rohkem.

Kontserdikorraldajad loodavad vaktsiinipassidele

Kultuurikorraldajad lubavad kasutada vaktsiinipasse niimoodi, et kedagi ei diskrimineeritaks.

Kristi Helme
kristi.helme@epl.ee

„Pakume välja võimaluse, kuidas saaks piirangute tingimustes suurendada publiku mahutu. Kuna idee on rakendatav piirangute tingimustes, siis on tegemist ajutise lahendusega, mis võimaldaks kultuuril toimida ja publikul kultuurist osa saada praeguses olukorras,“ rääkis üks idee eestvedajaid, Jazzkaare turundusjuht Eva Saar. Ta viitas sellele, et publiku seas on nii haiguse läbipõdenud, vaktsineerimata kui ka vaktsineeritud inimesi.

Saar rõhutas, et kõigile pakutakse võrdseid võimalusi. „Teeme ettepaneku, et vaktsineeritud arvelt saaks piiratud tingimustes toimuvatel sündmustel mahutavust suurendada. Näiteks kui saali mahub 100 inimest ja sündmus toimub 50% täitumuse olukorras, siis saali pääseb 50 inimest. Kui piletid ostavad ka viis vaktsineeritud inimest, siis saame saali lasta 55 inimest. Sündmusele pilete ostmisel rakenduvad samad võimalused kõigile,“ selgitas Saar.

Idee lähtub nii täitumuse kui ka teistest nõuetest. „Piletit ostes saab lisada terisepassi/vaktsineerimispassi numbri/QR-koodi ning piletitäitumuse suurendamiseks automaatselt saali müüdavate pilete hulka. Vaktsineeritud piletiostja peab andma loa oma isikuandmete töötlemiseks. Kui vaktsineeritud piletiostja ei soovi oma isikuandmeid jagada, siis saab ta osta pileti n-ö tavapublikuna.

Näiteks võiks vaktsineeritud arvelt saali mahutavust maksimaalselt suurendada kuni 75% täitumuseni. See arv vajab teriseekspertide hinnangut ja soovitusi,“ kirjeldas ta võimalikku lahendust.

Üritusel kohapeal kontrollitaks vaktsineerimispassi ja tuvastataks isik samuti, nagu praegu kontrollitakse näiteks õpilaspiletit. Vaktsineerimata ja vaktsineeritud inimestele rakendataks samu turvalisusmeetmeid.

Ei tohi diskrimineerida

Ideed arutatakse kultuuriministeriumis ja peetakse seda heaks, kuid ühtlasi rõhutatakse, et võimalikku vaktsiinipassi käiku lastes ei tohi kedagi diskrimineerida. On ju vaktsiinitarne olnud heitlikud. „Oluline on, et oleks võimalikult võrdne kohtlemine,“ märkis ministeriumi avalike suhete juht Meelis Kompus.

Eesti Kontserdi juht Kertu Orro kinnitas, et nemadki on arutanud, kuidas toimida siis, kui kultuurisektor taas avatakse, kuid üldine publikupiirang säilib. „Vaktsiinipassi või sertifikaadi kasutamine ka kultuurisündmustel

on üks mõtteid, mida tasuks edasi arendada. Usun, et tehnilise lahenduse taha see ei jääks, oluline on aga, et selline lahendus ei diskrimineeriks kedagi, vaid aitaks piirangute tingimustes võimalikult paljudel kultuurist jälle osa saada.“

Ka rahvusoperi Estonia juht Ott Maaten ütles, et kui uute tehnoloogiate abiga oleks võimalik paindlikult ja turvaliselt saali lubatavat publikut suurendada, siis nemad kindlasti toetaksid selliseid algatusi. „Samas on selge, et tulevane lahendus peab välistama võimaliku diskrimineerimise ning tagama isikuandmete kaitse.“ ●

Eva Saar